

1882

KONYA TİCARET ODASI
KONYA CHAMBER OF COMMERCE

2022 YILI SEKTÖRLERE GÖRE ÜRETİCİ ENFLASYONLARI

MUHAMMED FURKAN ÇETİN

Araştırma Raporu

Ekonomik Araştırmalar ve Proje Müdürlüğü

KONYA
Şubat 2023
www.kto.org.tr

İÇİNDEKİLER

1.	GİRİŞ	1
2.	SEKTÖRLERE GÖRE ÜRETİCİ ENFLASYONLARI	1
2.1	Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi (Yİ-ÜFE).....	1
2.2	Yurt Dışı Üretici Fiyat Endeksi (YD-ÜFE)	2
2.3	Tarım Ürünleri Üretici Fiyat Endeksi (Tarım-ÜFE)	2
2.4	Tarımsal Girdi Fiyat Endeksi (Tarım-GFE)	3
2.5	Hizmet Üretici Fiyat Endeksi (H-ÜFE)	4
2.6	İnşaat Maliyet Endeksi.....	5
3.	ÜRETİCİ ENFLASYONLARININ KARŞILAŞTIRILMASI.....	5
4.	SONUÇ	6
5.	KAYNAKÇA	6

1. GİRİŞ

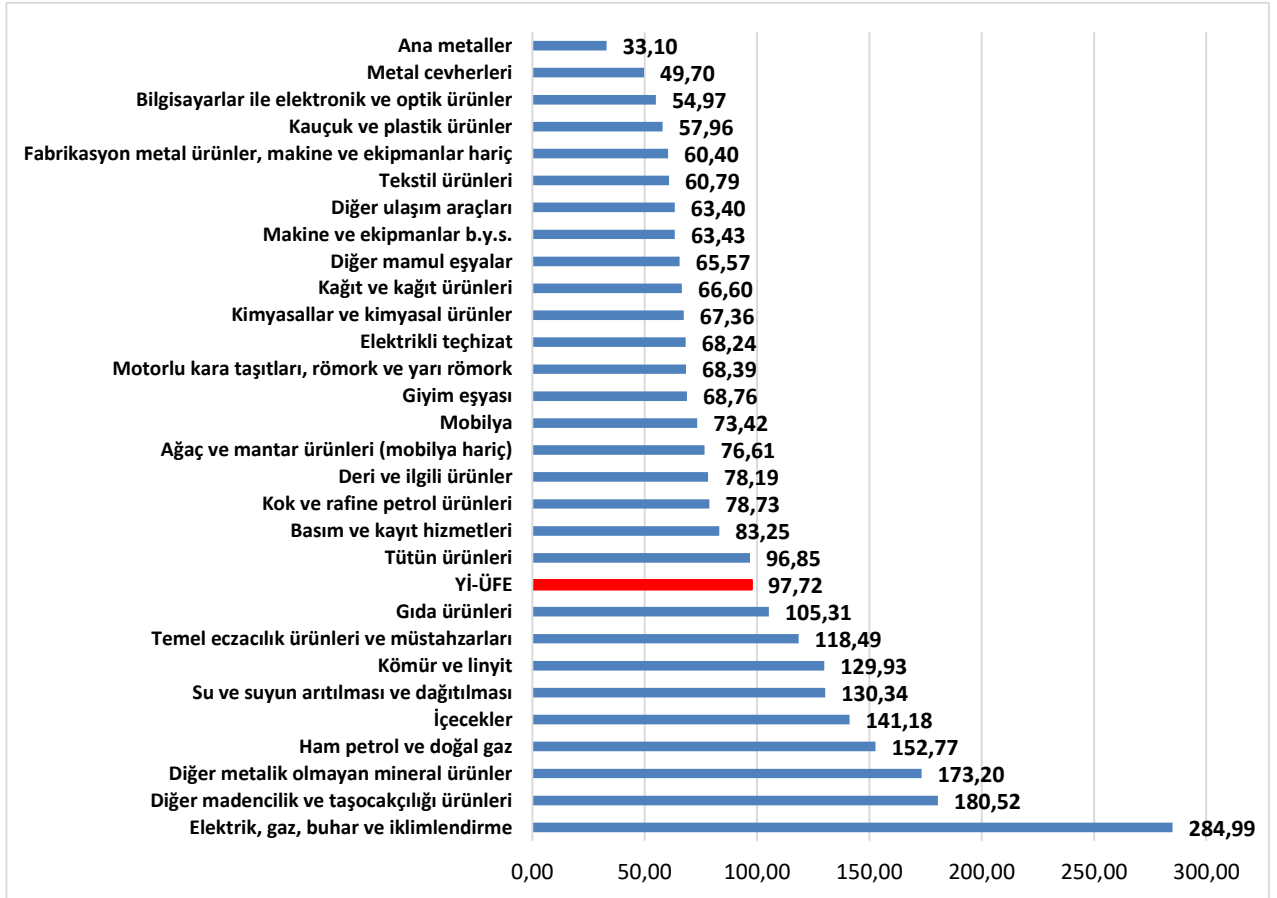
2022 yılında enflasyon, tüketiciler kadar üreticileri de olumsuz etkilemiştir. Özellikle enerjideki fiyat artışları üreticileri ciddi anlamda zorlamıştır. Bu raporda 6 adet üretici fiyat endeksi (Yİ-ÜFE, YD-ÜFE, Tarım-ÜFE, Tarım-GFE, H-ÜFE, İnşaat Maliyet Endeksi) ve alt sektörlerindeki yıllık enflasyon oranları incelenecektir.

2. SEKTÖRLERE GÖRE ÜRETİCİ ENFLASYONLARI

2.1 Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi (Yİ-ÜFE)

Yİ-ÜFE 2022 yılı Aralık ayında; bir önceki yılın Aralık ayına göre %97,72 artış göstermiştir. Yıllık Yİ-ÜFE'ye göre 20 alt sektör daha düşük, 9 alt sektör daha yüksek değişim göstermiştir. Yıllık en düşük artış; %33,10 ile ana metaller, %49,70 ile metal cevherleri, %54,97 ile bilgisayarlar ile elektronik ve optik ürünler alt sektörlerinde gerçekleşmiştir. Buna karşılık elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme %284,99, diğer madencilik ve taş ocaklığı ürünleri %180,52, diğer metalik olmayan mineral ürünler %173,20 ile endekslerin en fazla arttığı alt sektörler olmuştur.

Grafik 1. Sektörlere Göre Yİ-ÜFE Yıllık Değişim Oranları (%), Aralık 2022

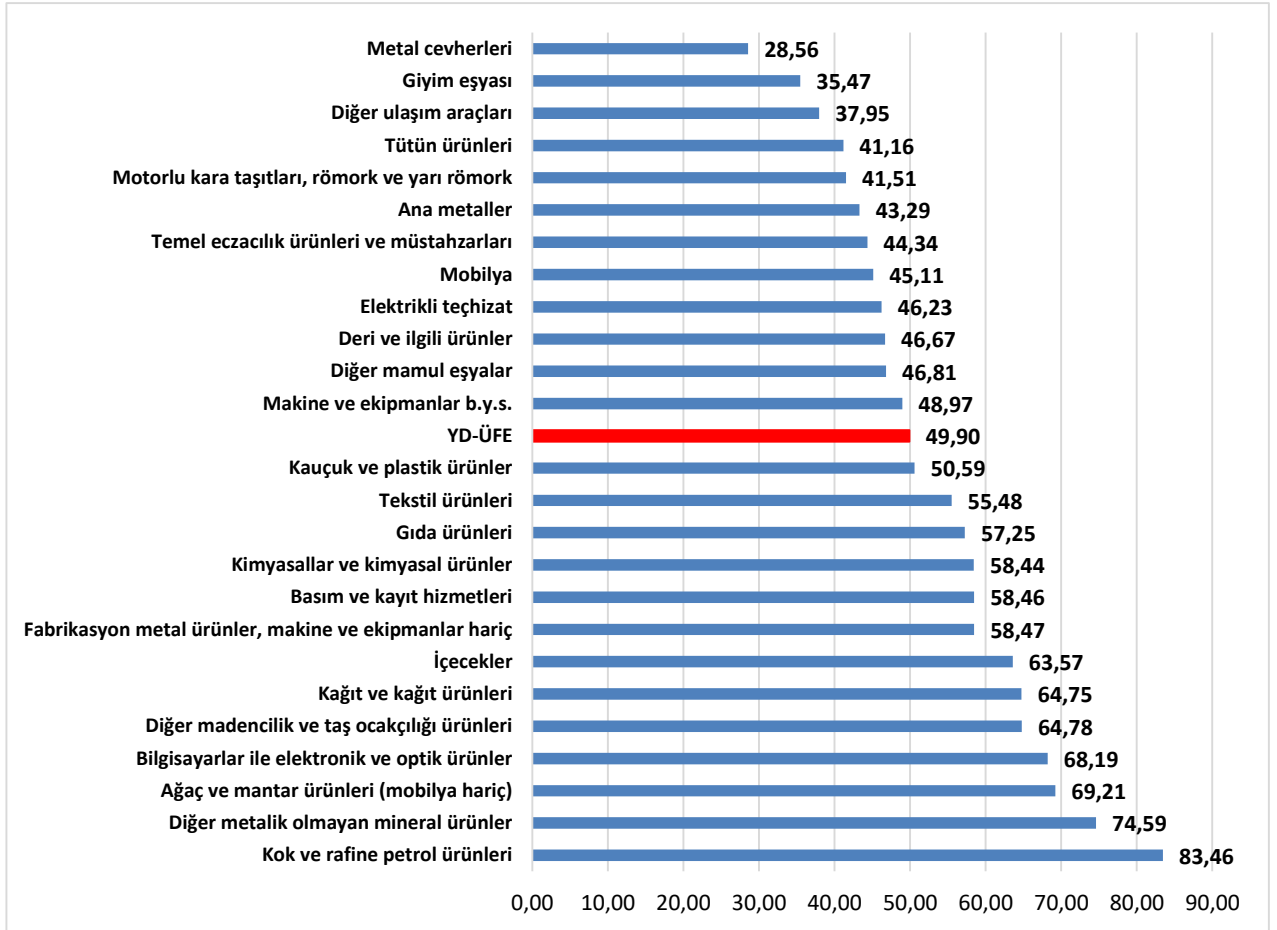

Kaynak: TÜİK

2.2 Yurt Dışı Üretici Fiyat Endeksi (YD-ÜFE)

YD-ÜFE 2022 yılı Aralık ayında; bir önceki yılın Aralık ayına göre %49,90 artmıştır. Yıllık YD-ÜFE'ye göre 12 alt sektör daha düşük, 13 alt sektör daha yüksek değişim göstermiştir. YD-ÜFE sektörlerinden metal cevherleri %28,56, giyim eşyası %35,47, diğer ulaşım araçları %37,95 ile endekslerin en az arttığı alt sektörler oldu. Buna karşılık kok ve rafine petrol ürünleri %83,46, diğer metalik olmayan mineral ürünler %74,59, ağaç ve mantar ürünleri (mobilya hariç) %69,21 ile endekslerin en fazla arttığı alt sektörler olmuştur.

Grafik 2. Sektörlere Göre YD-ÜFE Yıllık Değişim Oranları (%), Aralık 2022

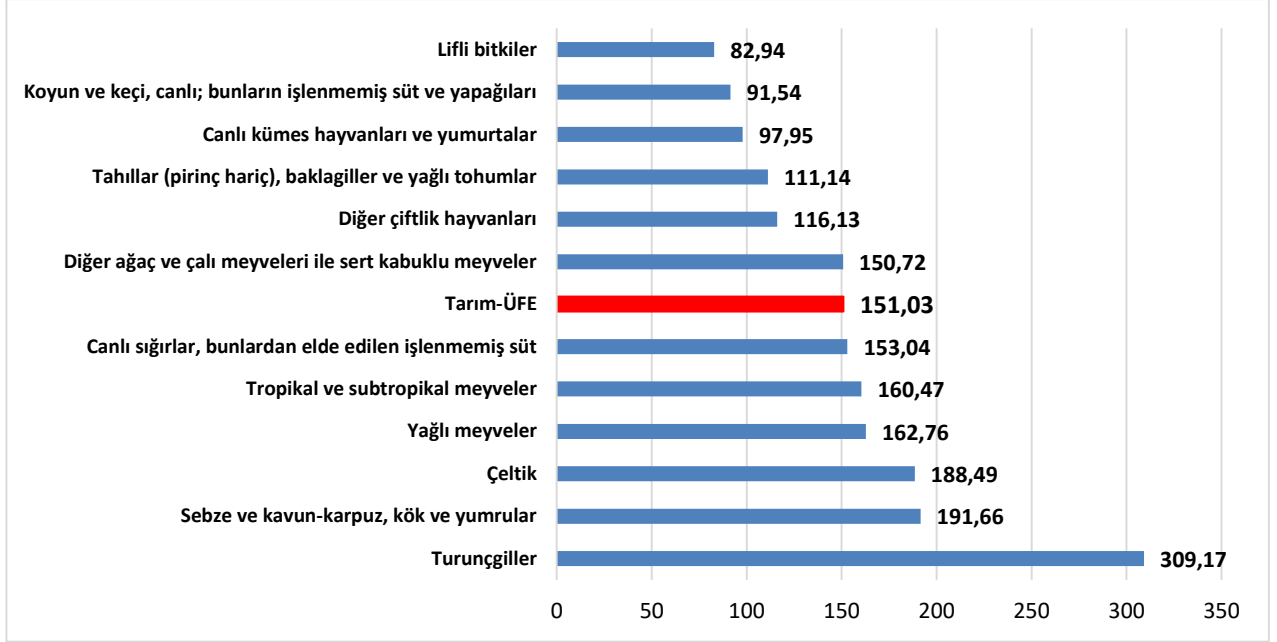

Kaynak: TÜİK

2.3 Tarım Ürünleri Üretici Fiyat Endeksi (Tarım-ÜFE)

Tarım-ÜFE'de 2022 yılı Aralık ayında; bir önceki yılın Aralık ayına göre %151,03 artış gerçekleşmiştir. Yıllık Tarım-ÜFE'ye göre 6 alt grup daha düşük, 6 alt grup daha yüksek değişim göstermiştir. Yıllık artışın en düşük olduğu alt gruplar sırasıyla, %82,94 ile lifli bitkiler ve %91,54 ile koyun ve keçi, canlı; bunların işlenmemiş süt ve yapağları ve %97,95 ile canlı kümes hayvanları ve yumurtaları olmuştur. Buna karşılık, yıllık artışın en yüksek olduğu alt gruplar ise sırasıyla, %309,17 ile turunçgiller ve %191,66 ile sebze ve kavun-karpuz, kök ve yumrular ve %188,49 ile çeltik olmuştur.

Grafik 3. Sektörlere Göre Tarım-ÜFE Yıllık Değişim Oranları (%), Aralık 2022

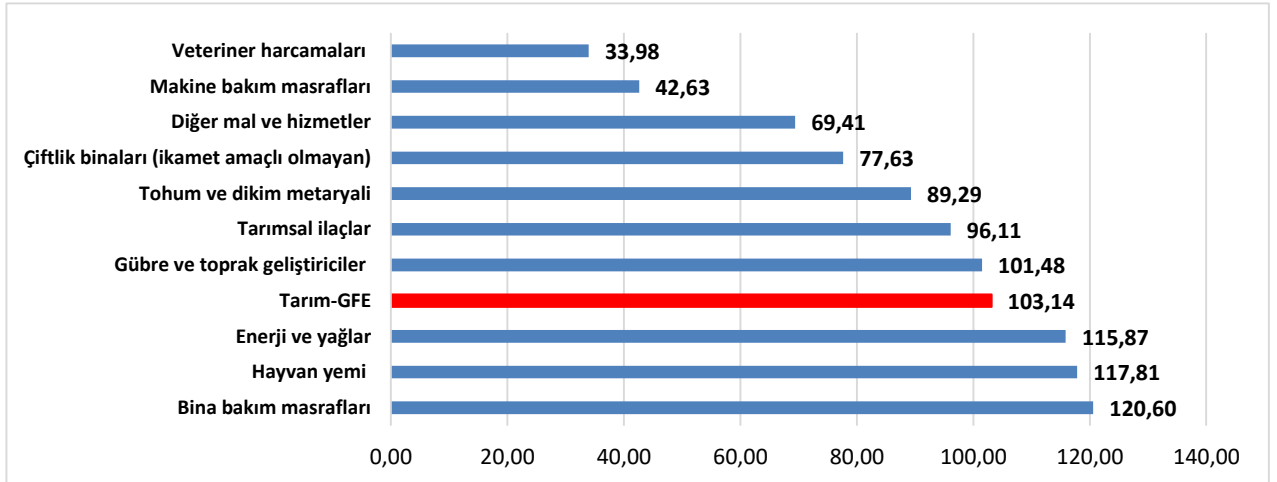

Kaynak: TÜİK

2.4 Tarımsal Girdi Fiyat Endeksi (Tarım-GFE)

Tarım-GFE'de 2022 yılı Aralık ayında bir önceki yılın Aralık ayına göre %103,14, artış gerçekleşmiştir. Yıllık Tarım-GFE'ye göre 7 alt grup daha düşük, 3 alt grup daha yüksek değişim göstermiştir. Yıllık artışın en düşük olduğu alt gruplar sırasıyla, %33,98 ile veteriner harcamaları, %42,63 ile makine bakım masrafları ve %69,41 ile diğer mal ve hizmetler olmuştur. Buna karşılık, yıllık artışın en yüksek olduğu alt gruplar ise sırasıyla, %120,60 ile bina bakım masrafları, %117,81 ile hayvan yemi ve %115,87 ile enerji ve yağlar olmuştur.

Grafik 3. Sektörlere Göre Tarım-GFE Yıllık Değişim Oranları (%), Aralık 2022

Kaynak: TÜİK

2.5 Hizmet Üretici Fiyat Endeksi (H-ÜFE)

2022 yılı Aralık ayında H-ÜFE bir önceki yılın Aralık ayına göre %78,72 artış göstermiştir. Yıllık H-ÜFE'ye göre 12 alt sektör daha düşük, 15 alt sektör daha yüksek değişim göstermiştir. H-ÜFE sektörlerinden telekomünikasyon hizmetleri %41,13, depolama ve destek hizmetleri (taşımacılık için) %43,07, hukuk ve muhasebe hizmetleri %47,55 ile endekslerin en az arttığı alt sektörler olmuştur. Buna karşılık programcılık ve yayıncılık hizmetleri %121,59, reklamcılık ve piyasa araştırması hizmetleri %119,97, veterinerlik hizmetleri %103,97 ile endekslerin en fazla arttığı alt sektörler olmuştur.

Grafik 5. Sektörlere Göre H-ÜFE Yıllık Değişim Oranları (%), Aralık 2022

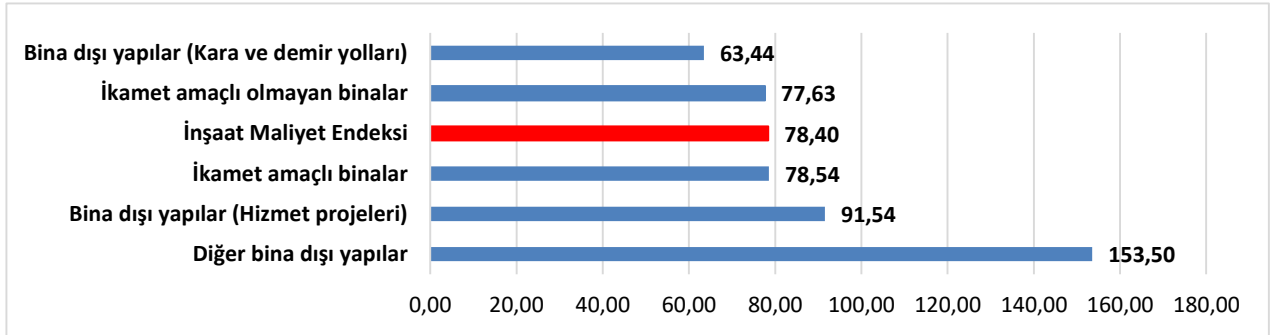

Kaynak: TÜİK

2.6 İnşaat Maliyet Endeksi

İnşaat Maliyet Endeksi, 2022 yılı Aralık ayında bir önceki yılın Aralık ayına göre %78,40 artmıştır. Yıllık İnşaat Maliyet Endeksine göre 2 alt sektör daha düşük, 3 alt sektör daha yüksek değişim göstermiştir. İnşaat Maliyet Endeksi sektörlerinden, bina dışı yapılar (kara ve demir yolları) %63,44 ve ikamet amaçlı olmayan binalar %77,63 ile endekslerin en az arttığı sektörler olmuştur. Buna karşılık, diğer bina dışı yapılar %153,50, bina dışı yapılar (hizmet projeleri) %91,54 ve ikamet amaçlı binalar %78,54 artarak endekslerin en çok arttığı sektörler olmuştur.

Grafik 6. Sektörlere Göre İnşaat Maliyet Endeksi Yıllık Değişim Oranları (%), Aralık 2022

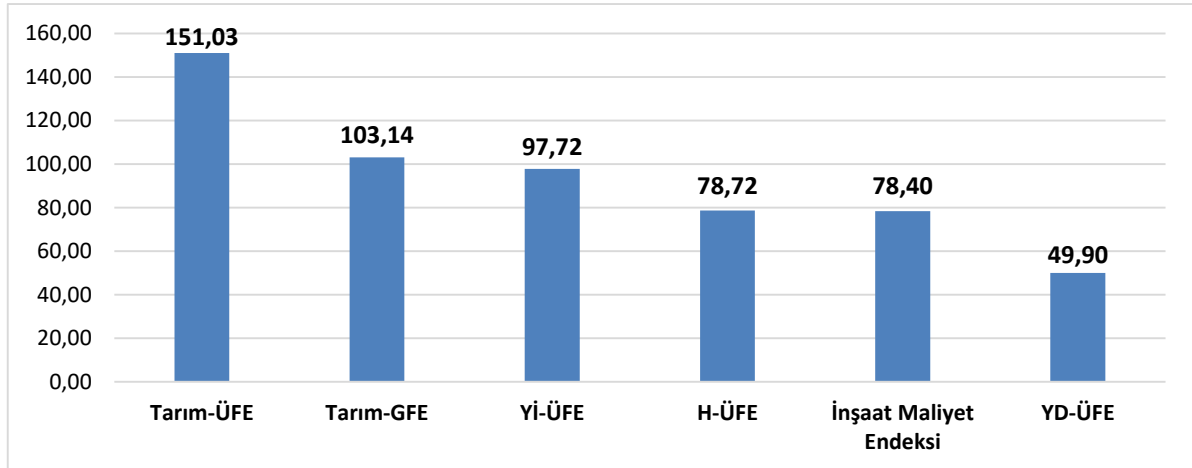

Kaynak: TÜİK

3. ÜRETİCİ ENFLASYONLARININ KARŞILAŞTIRILMASI

Üretici enflasyonlarında en çok artan endeks %151,03 artış oranıyla Tarım-ÜFE olmuştur. İkinci yüksek artan yine tarım sektöründen %103,14 oranla Tarım-GFE olmuştur. Yİ-ÜFE %97,72 artışla üçüncü olurken, H-ÜFE %78,72 ile dördüncü olmuştur. İnşaat Maliyet Endeksi, H-ÜFE ile benzer bir artış göstererek %78,40 artmıştır. Endekslerden en az artan %49,90 ile YD-ÜFE olmuştur. 6 endeksin ortalama artışı %93,15 olmuştur.

Grafik 7. Üretici Enflasyon Oranları (%), Aralık 2022

Kaynak: TÜİK

4. SONUÇ

Hem Tarım-ÜFE hem Tarım-GFE, Yİ-ÜFE endeksine göre daha fazla artmıştır. Tarım sektöründe bu denli yüksek maliyet artışının olması, Tüketici Fiyat Endeksi'nde (TÜFE) en yüksek ikinci artışı gösteren ana harcama grubunun "gıda ve alkolsüz içecekler" olmasını açıklamaktadır. H-ÜFE'deki artışın Yİ-ÜFE'den az olması, ilerleyen dönemlerde H-ÜFE'de artışların sürmesi olarak yorumlanabilir.

İnşaat Maliyet Endeksi %78,40 artarken, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nın (TCMB) yayınladığı Konut Fiyat Endeksinde 2022 yılı Aralık ayında konut fiyat artışı %167,8 olmuştur. Bu verilerden açıkça görüleceği üzere konut fiyatlarındaki artışın yalnızca maliyet yönlü olmadığı anlaşılmaktadır. YD-ÜFE %49,90 artarken döviz kurlarında bu denli artış olmamıştır. İhracatçıların kurun düşük olması şikâyetinin sebebinin bu olduğu düşünülebilir.

5. KAYNAKÇA

- Hizmet Üretici Fiyat Endeksi, Aralık 2022 – TÜİK
<https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Hizmet-Uretici-Fiyat-Endeksi-Aralik-2022-49468>
- İnşaat Maliyet Endeksi, Aralık 2022 – TÜİK
<https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Insaat-Maliyet-Endeksi-Aralik-2022-49489>
- Konut Fiyat Endeksi, Aralık 2022 – TCMB
<https://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/tr/tcmb+tr/main+menu/istatistikler/reel+sektor+istatistikleri/konut+fiyat+endeksi/>
- Tarım Ürünleri Üretici Fiyat Endeksi, Aralık 2022 – TÜİK
<https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Tarim-Urunleri-Uretici-Fiyat-Endeksi-Aralik-2022-49734>
- Tarımsal Girdi Fiyat Endeksi, Aralık 2022 – TÜİK
<https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Tarimsal-Girdi-Fiyat-Endeksi-Aralik-2022-49567>
- Yurt Dışı Üretici Fiyat Endeksi, Aralık 2022 – TÜİK
<https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Yurt-Disi-Uretici-Fiyat-Endeksi-Aralik-2022-49545>
- Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi, Aralık 2022 – TÜİK
<https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Yurt-Ici-Uretici-Fiyat-Endeksi-Aralik-2022-49403>